

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5:20, za pol leta K 2:60, za četrt leta K 1:30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so pošt. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Obletnica haaške konference.

Dne 18. maja je poteklo 17 let, kar se je na predlog ruskega carja sešla prva svetovna mirovna konferenca v Haagu na Nizozemskem. Na tej konferenci so bile zastopane vse fiste države, ki so danes zapletene v vojno. Predlog za to konferenco je izšel iz spoznanja, da tarejo bremena za armado vse naroda tako, da za držujejo njih razvoj in iz želje, naj se prepiri med državami namesto z orožjem, poravnava s posredovanjem razsodišč. Danes ni čas, preiskovati, zakaj je haaška konferenca leta 1899. rodila tako malo sadu, a milo se mora vsakemu storiti, kdor pogleda sedanjo vojno in se spominja haaške konference.

Pred sedemnajstimi leti so bili vsi na konferenci zbrani zjedinjeni v edini misli: ohraniti svetu mir. Danes je drugače. Po vseh, takrat na konferenci zbranih državah, divja vojni ogenj s svojim uničujočim plamenom. Takratni mirovni kongres se je sešel na izrecno željo ruskega carja, ki je z navdušenimi besedami propagiral potrebo miru. To je tisti car, ki je glavni povzročitelj sedanje svetovne vojne.

Ko je bil dne 29. julija 1899 sklenjen mirovni dogovor, je zažarelo povsod upanje po miru. Toda konferenca je bila previdna dovolj, da bi smatrala vojno za večno odpravljenjo.

Popisalo se je mnogo popirja, na katerem je bil označen način bojevanja na suhem in na morju. Vse je ostalo seveda le na popirju. Prvi konferenci je sledila druga, tretja i. t. d. Na popirju je postajala vojna bolj in bolj humana. Protokoliralo se je izrecno, da vojujoča država nima svobodne pravice izbirati način orožja za uničevanje sovražnika i. t. d. Kdo se danes zneni za ta poziv? 18. maj je minil s svojim posebnim spominom na prvo haaško konferenco. Nehote se nam vsiljuje vprašanje: Jeli bilo delo takratnih mi-

rovnih dogovorov za vzdržitev miru popolnoma zastoj?

O nezgodni zavarovalnici rudarjev.

Dosedaj je bilo v navadi, da se onim rudarjem ki so stanovali v rudniških stanovanjih vračuna pri določitvi nezgodne rente razlika med v resnici plačano stanarino, in pa med od rudarskega glavarstva določeno vrednostjo rudniškega stanovanja. Ta praksa odgovarja popolnoma postavljeni določbi in se ozira tudi na razsodbo upravnega sodišča. Zadnji čas pa se opaža, da se pri določanju nezgodne rente, vračunanje te razlike enostavno prezira, kar je prizadetemu rudarju v škodo. V spornem slučaju vložena pritožba je pri razpravi dokazala, da je dotično obrtno vodstvo porabe stanovanja pri naznanitvi nezgode enostavno zamolčalo. Ne trdimo sicer, da se je to zgodilo vedoma, morda se je stvar prezrla. Da pa se kaj enakega ne zgodi več, bi bilo umestno, da se tozadevne tiskovine izpopolnijo, tako da bo tudi vprašanje o even-

tualni porabi stanovanja dovolj razvidno. Obratni vodja je sicer v omenjenem spornem slučaju izjavil, da so rudniška stanovanja dana v porabo na podlagi regulacijske stanovanjske pogodbe ter ne vsebujejo potemtakem nobenega meznega povišanja. Ta argumentacija seveda nima prav nobene podlage in ima le namen pri določitvi višine nezgodne rente, vračunanje difference med vrednostjo stanovanja in v resnici plačane stanarine, spraviti na napačen tir. Gre se pri tem le za to, če proti odškodnini oddano stanovanje pomeni materialen dobiček, je to slučaj, tedaj je povišanje njegove plače dokazano. Rudniška glavarstva določajo posameznim krajem običajne primerne cene rudarskim stanovanjem; če prejema rudar to stanovanje proti manjši odškodnini, tedaj znači ta diferenca izboljšanje njegove plače. Določitev vrednosti rudniških stanovanj potom rudniškega glavarstva, je le nesporno merilo stanovanjske cene med privatnim oddajalcem stanovanj in pa med rudniškim. Če je torej rudar plačeval rudniku za stanovanje nižjo vsoto kot bi jo moral plačati privatnemu stanodajalcu, tedaj je v tem njegov dobiček.

Na vsak način je potrebno, da rudniške oblasti nastopijo energično, da se ponesrečenim rudarjem ne prikrajša na ta način že itak ne preveč visoko odmerjena nezgodna renta.

Amerika za mir.

Predsednik Wilson je imel v Charlotte (Sev. Karolina) povodom slovesnosti v spomin 145letnice, odkar je bila proglašena neodvisnost Mecklenburga v Mecklenburgu (Sev. Karolina), govor, v katerem je rekel: Prišel je čas za Združene države, da ponudijo svojo službo za dosego miru med vojujočimi se evropskimi deželami. Sklicujoč se na izvir rasti Združenih držav je Wilson naglašal, da se odigrava v evropski vojski isto, kar se je godilo v Ameriki. To je tekmovanje narodnih temeljnih nazorov, narodnih izročil, narodne politike in političnih sistemov. Wilson je nadaljeval: Evropa se zapleta v vojsko, kakor se mi držimo miru, da preiščemo, kaj je narediti iz teh stvari, če pridejo v vroč medsebojni stik. Kar se vrši na eni strani, je orjaški proces, ki more izpremeniti boj elementov po božji modrosti v sored in skupno delo elementov. Zanimiva je okoliščina, da vojne operacije počivajo. Te vroče stvari, ki stoje v medsebojnem stiku, ne napredujejo veliko druga proti drugi. Ako ne morete zmagati, se morete posvetovati. Tu v Ameriki poizkušamo dati zgled za to, kako se more vsa moč zbrati na temelju svobodnega skupnega dela in miru. V tej veliki izkušnji je Amerika neke vrste proroški zgled za človeški rod. Kaj pa hočete s svojo močjo? Ali je hočete izpremeniti v silo ali pa v mir in rešitev družbe? Wilson je končal: Rad bi se udal misli, da bo našel duh te ure svoj izraz v naši predstavi, da postavimo pred

LISTEK.

300 letnica Shakespearove smrti.

Letos je minilo 300 let kar je umrl največji dramatik vseh narodov — William Shakespeare. Umrl je dne 23. aprila 1616.

O njem pisati na tem mestu bi bilo odveč. Njegova dela povejo vse. Napisal je 37 velikih dram, ki so po svoji vsebini največje in najlepše, kar se je doslej napisalo za gledališče. Zato so se na njegovih dramah učili pisati drame vsi kasnejši najboljši dramatik. Zlasti nemška drama je hči Shakespearova; zato so Nemci 300letnico Shakespearove smrti proslavili posebno navdušeno z neštevilnimi članki, celimi knjigami in premnogimi predstavami njegovih dram.

Njegova najboljša dela so: »Lear«, »Hamlet«, »Macbeth«, »Otello«, »Beneški

trgovec«, »Romeo in Julija«, »Sén letne noči« in »Kako se kroté žene«. Nekaj njegovih dram je prevedenih tudi že na slovenski jezik ter so izšle tiskane.

Shakespeare je naslikal nešteto značajev iz vseh vrst ljudstva, od najmočnejših kraljev in kraljic preko plemičev, častnikov, trgovcev, obrtnikov, uradnikov, delavcev in kmetov, tja doli do najgrše sodrge in morilcev. Vse njegove osebe so žive, zajete iz resničnega življenja, zato imajo vse poleg vrlin tudi človeške hibe, a tudi v najpodlejši njegovi osebi živi vendarle zmes žalostnih in veselih, resnih in smešnih dogodkov, tako so tudi Shakespearove drame ogromni izrezki iz resničnega življenja, v katerem se vrste grozni in zabavni, duhoviti, plemeniti in podli prizori. Njegova umetnost je velikanska in večna. Ker je vplivala na umetnosti vseh narodov, je pisatelj in igralec Shakespeare, dasi Anglež po rojstvu, ljubljenev vsega sveta.

narodi sveta isti sveti simbol sveta in cene popustljivosti in pravične sodbe, ki naj spominja na mesta v svetem pismu: Po viharju, po potresu, po ognju pride tihi, krotki glas človečnosti.

Svetovna vojna.

V torek je poteklo eno leto, odkar je podal sedaj že pokojni dunajski veleposlanik duca d'Avarna našemu zunanjemu ministru Burianu vojno napoved. Italija se je čutila močno in Anglija in Francija sta jo vabili na bojni ples, kažoč na Ruse, ki gledajo že na ogrsko zemljo, in na operacije v Dardanelah, zbog katerih pade Carigrad. Francija je obljubljala kos Tunisa, korekturo meje pri Nizzi in od raztrgane Avstro-Ogrske bi si mogla odrezati kosov, kolikor bi hotela. Anglija pa je obljubljala posojilo dveh milijard. Vse je vrelo in gorelo, svarilnih glasov dalekovidnejših italijanskih politikov, ki so nasvetovali nevtralnost, ni nihče več poslušal, in malega italijanskega kralja je tudi zapeljivo vabil na bojni ples naslov »cesar«.

Že celo leto si prizadeva Cadorna, da bi strl našo mejno obrambo in osvojil z orožjem vsaj ono ozemlje, ki je bilo Italiji obljubljeno v svoječasnih pogajanjih z Avstrijo. Zastonj! Vedno znova so se razbili navali italijanskih množic ob junaškem odporu naših vojakov, in od tedna do tedna, od meseca do meseca so se tolažili in zanašali kričavi Italijani na prihodnji napad, ki bo prav gotovo uspel. Sedaj je poteklo leto, in razočaranje v deželi je postalo brezmejno. — Pet velikih ofenziv, ki so se vodile s skoro vsemi razpoložljivimi močmi, se je zrušilo ob Soči; prizadevanja na koroški meji, pri Schluderbachu, na Col di Lana, v Val Sugana, na visokih planotah Vielgereuth in Lafraun, v ozemlju Gardskega jezera in doline Ledro, kakor tudi prizadevanja v Judikarijah, da bi prodrli in osvojili prostor in trdnjavi Riva in Trident, oziroma da bi udrli v Dravsko dolino, — so se vsikdar brez upa izjalovila.

Tretji armadni zbor je spretno izkoristil svoje uspehe dne 21. maja in je drugi dan nadaljeval svoje prodiranje čez mejo, da napravi vrzel tudi v italijansko pozicijo v zaledju. Uspeh je bil: zavzetje moderne italijanske utrdbe Monte Verena, ki se dviga skoro šest kilometrov onostran meje v višino 2019 metrov. Ta utrdba s Campolongom vred, ki leži jugo-zapadno, je tvorila glavno oporišče zadnje, permanentno pripravljene sovražne pozicije severno doline Assa. Padec Monte Verena pomeni obenem možnost nadaljnega prodiranja proti zaporni črti Astiago-Arsiero, ki spremlja dolino Assa. — Poroča se, da nameravajo Italijani s protiofenzivo na koroški meji, v smeri na Beljak.

V francoski zbornici je predlagal Ribot nov zakonski načrt za začasni kredit v 3. četrtletju 1916. Kredit obsega za splošni budget 7.891.352.744 in za dopolnilni budget 619.742.771 frankov. V razlogih se razmotriva položaj francoske banke in kaže na potrebo, da se omeji kroženje gotovine ter ubrani zvišanje meničnega kurza. V pokritje rastočih bremen predlaga minister zvišanje posrednih in neposrednih davkov na špirituoze in tobak, s čimer bi pridobil državni zaklad 900 milijonov frankov. Privlačni ločinjam za žgane snovi razviti. Zbornica je odgodila razgovor o novih interpelacijah. Ministrski predsednik je priznal, da morata zbornica in vlada delovati skupno v vojnem duhu. Dejal je, da jim bije odločilna ura in je potrebno

bratsko zaupanje med vlado in zbornico v zagotovilo zmage njihovih praporov.

Z bojišča ni posebnih poročil. Mir, ki vlada primeroma na verdunski fronti, ni trajen. Nemške baterije delujejo močno proti avocourtskem gozdu in zapadno višine 304. A kmalu utegnejo tamo še zvečati delovanje, ker hočejo Nemci zasesti še ostali del višine 304, da si ustvarijo skupno črto Avocourt—Vranjigozd—Cumieres. — Vasi Avocourt Nemci še niso zasedli, a ljuto jo obstreljujejo. Vas je tako utrjena, kakor ni bila v mirnih časih nobena trdnjava. Na zapadnem bregu Moze so zbrali Francozi velikanske rezerve, a napravili so usodno napako, ker so jih pregosto nastanili južno od Avocourta, vsled česar so sipali nemški topovi liki toča krogla na nje. Izgube Francozov so bile zelo strašne, kakor pripovedujejo ujetniki. Zdaj pa obstreljuje 3000 francoskih topov nemške zadaj ležeče zveze s strašno ljutostjo, a ne morejo ničesar doseči, ker Nemci niso osredotočili svojih čet strnjeno, in Francozi tudi ne morejo izvedeti, kje stoje Nemci.

Nemci so zapazili, da nameravajo Angleži protinapad južnozahodno od Givenchy-en-Gohelle; izpeljavo je preprečil zapiralni ogenj. — Izjalovili so se sovražni napadi Francozov od višine 304 in južnem robu »Mrtvega moza«. Na desnem bregu reke so se razvili na bojni črti severno od sela Thiaumont do gozda Caillete ljuti boji pehote. Po močni pripravi s topovi so vdrli Francozi v najprednejše postojanke. Na krilih napadnega odseka so zopet vrženi s protinapadi. Južno od vasi in južno od nekdanje trdnjave Douaumont, ki se nahaja trdno v nemških rokah, boj še ni zaključen. Severozahodno od trdnjave Vaux so Nemci zopet vzeli glavni jarek, ki ga je zasedel začasno predvčerajšnjim sovražnik.

Na ruskem bojišču nič novega. — »Giornale d'Italia« pravi, da se je ruski generalni štab sporazumno s carjem in velikim knezom Nikolajevičem odločil še tekom maja pričeti z ofenzivo. — Kakor poroča »Lesolo« iz Bukarešte, delajo Rusi v Besarabiji in Bukovini velike vojaške priprave, iz česar sklepajo na skorajšnjo akcijo. Vrše se velika premikanja čet in posebno artiljerije spravljajo znatne množine skupaj. Rusi so pripravili tudi večje število lazaretnih vlakov. Vse to kaže, da se Rusi pripravljajo na resno akcijo.

Rusko poročilo: Sovražni poskus, da bi se po silni artiljerijski pripravi približal našim pozicijam pri Darovu (11 km jugovzhodno od Baranovičev) smo s svojim ognjem lahko preprečili. Na ostali fronti navadno streljanje topov in pušk; v okolici Ikskila, Iluksta, Smorgona, ob gorenji Stripi in pri Tarnopolu je bilo od časa do časa nekoliko močnejše. Poskušene nemške napade v okolici Iluksta in severno od Ilsenskega jezera smo s svojim ognjem z velikimi izgubami za sovražnika zavrnil. Na ostali fronti so se omejile sovražnosti na artiljerijski ogenj in ogenj pušk, ki je bil posebno silen v odseku pri Dvinsku ter bolj proti jugu pri Smorgonu in Krevoltu. V okolici Dvinska in severno od Miadzjolskega jezera so streljali Nemci z eksplozivnimi krogli.

O balkanskem vprašanju prihajajo razna poročila, ki mečejo čudno luč na nasprotja v ententi. Pri zadnjem obisku v Petrogradu, je Pašić povedal nekaj dejstev. Rekel je med drugim, da srbsko-črnogorsko vprašanje se mora rešiti po vojni, toda skupaj in ne ločeno. Bodočnost Bolgarije je negotova, pa sosedje bodo že našli pripravna sredstva, da jo store neškodljivo. Pomoč, ki jo posamezni za-

vezniki nudijo Srbiji, ima razne senčne strani. Italija hoče gospodstvo v Adriji in če se ji to ne zagotovi, Srbije noče podpirati. Srbija in Italija sta si v tem nasprotni, da Srbija ne more dovoliti, da Italija zasede gotove točke na obali. Srbija ne sanja o vojni mornarici. Macedonijo so obljubili Srbom. Grška je je sicer odrekla, pa grška vlada ne pride v poštev. Ne more se pa tajiti, da je ideja balkanske zveze šla po vodi. Balkanskega vprašanja ni več. Na to mesto je stopilo samo srbsko vprašanje. Rumunija noče v vojno. Nemško-rumunskemu dogovoru naj se nikar ne pripisuje prevelikega pomena. Tudi prihajajo glasovi o rastoči želji srbskih politikov in armade po miru. To nagnjenje da je že tako narastlo, da se mora z njim računati. Zdi se, da hoče Pašić priti do popolne jasnosti, kako zavzniki sodijo o bodočnosti Srbije in kakšne dejanske garancije lahko dajo za popolno obnovitev Srbije.

Na solunski fronti se pripravljajo resni dogodki. V zadnjih dneh je opazati pri alijancih na obeh bregovih Vardarja izredno živahnost. Ne ve se še, ali gre za splošno ofenzivo ali pa za poizvedovalno akcijo velikega obsega. Kakor se zanesljivo javlja, koncentrirajo alijanci v odseku Gjevgjeli-Strumica močne čete ter razširjajo fronto do Demir-Hisarja. Ententa ima sedaj na makedonski fronti zbranih kakih 350.000 mož. Na Grškem smatrajo, da je to mnogo premalo za kakršnokoli uspešno ofenzivo.

Wolffov urad poroča iz Aten: Na interpelacijo nekega poslanca, ki je zahteval pojasnila o nespornostnih med Grško in entento, je odgovoril minister Rhallis: Vlada ni odgovorna za neobhodne difference, ki so se pripetile. Te difference so le zato neobhodne, ker se četverozeza ne odreče načrtu, prisiliti Grško, da opusti svojo nevtralnost, nakar bi se četverozeza poslužila grške armade. Energične izjave ministra je pozdravila vsa zbornica z oduševljenim pritrditvami. Interpelant je poudarjal, da skoro povsem soglaša z naziranjem vlade.

Na turškem bojišču je postalo bolj živahno. Ponoči na 19. majnik je priletelo osem sovražnih letal nad Dardanele. Vrgla so 70 bomb brez učinka. Neko turško letalo je sovražne letalce dvakrat napadlo in jih obstreljevalo s strojno puško. Ponoči je podilo turško povodno letalo bežeča sovražna letala in poletelo na Imbros, kjer je vrglo iz višine 600 metrov devet bomb na lope sovražnih letal. Sovražni monitor je ustrelil 20. t. m., ne da bi zadel osemkrat na Seddilbahr. Skupina turških letal je napadala ponoči od 20. na 21. t. m. Port Said. Vrgla je veliko bomb na sovražne ladje in na straže. Opaziti je bilo velike požare, ki so jih povzročile bombe. Letala so se vsa vrnila, dasi so jih ljuto obstreljevale sovražne čete in ladje.

V Mezopotamiji so se združile čete Angležev in Rusov. V ruskih poročilih o prodiranju Rusov proti Bagdadu se nahajajo podrobnosti, ki potrjujejo, da obsega turška ofenziva celo kavkaško fronto; kakor se čuje, bodo Rusi Erzerum zopet zapustili.

Domači pregled.

Socijalist ministriški predsednik. Listi poročajo, da je velika vojvodinja Luksenburška imenovala socijalista, dr. Welterja za ministrskega predsednika in zunanjega ministra. Kako je do tega imenovanja prišlo, v podrobnostih še ni znano. Mala državnica se mora pač nahajati v veliki stiski, da si ni zapletena v vojno. Znano je nadalje tudi, da divja v tej državi hud političen boj med liberalci in klerikalci in je čisto lahko mogoče, da je morala vladarica, ko ji ni bilo mogoče doseči sporazuma, poklicati za vodjo vlade socijalista, kot nekakega nevtrala. Najbrže so bili tu tudi merodajni razlogi, da živi dr. Welter v dobrem razmerju s sodrugji na Francoskem in na nemškem, kakor tudi z Belgiji in Holandci, kar mu bo pri bodočih mirovnih pogajanjih kot zunanjemu ministru, da poskrbi za samostojnost njegove dežele, kar bi ostalim strankam ne bilo preveč lahko.

Draginjske doklade tobačnemu delavstvu. Dolgo časa je trajalo preden je doseglo tobačno delavstvo draginjsko doklado, ki jo bo deležno vse delavstvo in katero se izplača od 1. januarja nazaj. Finančno ministrstvo je sporazumno z generalno direkcijo tobačne režije določilo te doklade po sledečem načrtu: Vse delavstvo se razdeli v tri vrste. V prvi vrsti so neoženjene, omožene ali ženske vdove, kakor tudi neoženjeni moški in vdovci, ki niso dolžni, da skrbijo za otroke. Draginjska doklada znaša na teden v tej vrsti 2 K 70 h. V drugo vrsto so uvrščeni oženjeni moški delavci brez otrok in delovne osebe (ženske in moški, ne glede na to, če so neoženjeni, oženjeni ali vdovci), ki so doseženi po postavi, da skrbijo za enega ali za dva otroke. Tedenske draginjske doklade jim gre 3 K 80 h. V tretji razred so uvrščene vse delovne osebe (moški in ženske, ne glede na to, če so neoženjeni, oženjeni ali vdovci), ki morajo skrbeti po postavi za več kakor dva otroke. Dobe na teden draginjsko doklado 4 K 60 h. Te doklade pa niso le začasne, temveč ostanejo trajno v veljavi.

Zvišanje vzdrževalnine za otroke pod 8. leti. Z dežele nam prihajajo pritožbe, da nočejo okrajne vzdrževalne komisije še prav nič poznati nove cesarske naredbe, ki zvišuje vzdrževalnino za manj kot osem let stare otroke na 75%. Ljudem se odgovarja, da »o tem še ni nič znano«. Verjamemo, da se cesarska naredba ne pošilja vsaki častiti komisiji posebej z Dunaja, menimo pa, da to nikakor ne opravičuje. Cesarska naredba je izšla 13. maja in od tega dne imajo otroci pod 8. leti pod gotovimi predpogoji tudi pravico do zvišane vzdrževalnine. Matere store najboljše, ako prijavijo okrajni komisiji za preživljanje število in imena teh pod 8 let starih otrok z navedbo številke plačilne pole, na katero se je vzdrževalnina dosedaj izplačala.

Ustanovitev interministerijalne centralne aprovizacijske komisije. Uradno se poroča: V svrhu jedinstavljanja in pospešitve vseh na polju aprovizacije potrebnih ukrepov je vlada oživila interministerijalno aprovizacijsko komisijo, ki sestoji iz trajnih zastopnikov (sekcijjskih načelnikov), udeleženi 6 ministrstev, in ki bo imela nalogo, da se posvetuje in da razpravlja o vseh v preskrbi prebivalstva službečih ukrepih. Komisija se bo pečala zlasti z delovanjem zavodov, ki jih je ustanovila vlada v aprovizacijske svrhe. Komisiji bo predsedoval zastopnik notranjega ministrstva. V svrhu sodelovanja vojaških in civilnih oblasti bo od slučaja

do slučaja povabljen k sejam te komisije tudi zastopnik vojnega ministrstva.

Tovarniška nesreča. V tovarni volnenih izdelkov v Zgor. Hrušici je zgrabil stroj za sušenje volne 52 staro delavko Marijo Šušteršič tako nesrečno za levo roko, da ji jo je zlomil v zapestju.

Najvišje cene za prodajo krompirja. Ministrski ukaz z dne 12. majnika 1916. l., drž. zak. št. 183, določa, da ostanejo sedanje najvišje cene za prodajo krompirja tudi še od 1. julija t. l. naprej v veljavi. Prekoračenje teh cen je najstrožje prepovedano.

Draginja ni nastala samo v sedanji, ampak sploh v vsaki vojski. Zgodovinski zapiski nam pripovedujejo, da je n. pr. za časa francoske vojske na Kranjskem veljal n. pr. klobuk 24 gld. Ko so prišli semkaj Francozi, so razveljavili avstrijski denar do šestinke vrednosti veljave in ko so Avstrijci zopet pognali Francoze, so pa ti razveljavili francoski denar in tako so si po končani vojski segli odiranec in oderuhi »suhi« v roko. Tak je bil finis oderuštva takrat.

O novi Avstriji, ki naj nastane iz sedanje vojne, ima znani nemški poslanec dr. Steinwender svoje posebne pojme. Nova Avstrija je njemu stara Avstrija z velikimi novimi davki. Zadnjič se je oglašil z načrtom, naj država odredi, da mora vsakdo nekaj odstotkov svojega imetja oddati v državne namene. Zdaj se vnema za nove davke na vino in pivo ter na plin in elektriko. Po njegovi sodbi se mora vino in pivo zato izdatno obdavčiti, ker je vlada tekom sedanje vojne trikrat povečala davek na žganje. Davek na vino, na pivo in na luč je za bogate ljudi prav malenkostna stvar, za reveže je pa prav bridka. Dr. Steinwenderju ni nikoli dovolj davkov.

Cepljenje proti kozam bo v Ljubljani: za Spodnjo Šiško v ponedeljek, dne 29. maja v občinski hiši; za Barje v sredo, dne 31. maja v barjanski šoli; za okraj Vodmat v soboto, dne 3. junija v mestni jubilejni ubožnici; vsakokrat ob 3. uri popoldne. Pozivljajo se resno vsi stariši, kojih otroci še niso cepljeni, da prinesejo te k cepljenju in k pregledu cepljencev, ki se vrši teden kasneje na istem kraju in ob istem času. Pri pregledu izroče se tudi spričevala o cepljenju, ki so pri sprejemu otrok v ljudsko šolo potrebna. Z ozirom na nevarnost, ki preti v sedanjem času glede nastopa koz, se opozarja, da je cepljenje proti kozam najuspešnejše sredstvo zavarovanja proti tej bolezni, ter nujno pozivlja vse one, ki še morda niso bili nikoli cepljeni, in vse tiste, pri katerih je že poteklo več let po zadnjem cepljenju, da se sedaj dajo cepiti, oziroma nanovo cepiti proti kozam.

Srednje šole v naših krajih. Naučno ministrstvo je izdalo pregled avstrijskih srednjih šol l. 1915—1916. Na vseh gimnazijah je 84.643 učencev, na realkah pa 44.484, na obeh tedaj 129.127 (učencev 124.309, dijakov 4818). Na ženske liceje hodi 10.528 dijakov. Poglejmo naše dežele: Štajerska 9 gimnazij (8 nemških, 1 utrakvistična) 2957 učencev; realk 8, 2050 učencev; 1 ženski licej, 302 učenki. Koroško 3 gimnazije 947 učencev; 1 realka, 3263 dijakov, 1 ženski licej, 274 deklet. Kranjska 7 gimnazij (2 nemški, 4 utrakvistične, 1 slovenska) 2056 učencev, 2 realki (1 nemška, 1 utrakvistična) 753 učencev; 1 dekliški licej, 274 dijakov. Primorsko 12 gimnazij (3 nemške, 6 italijanskih, 2 hrvaški, 1 slovenska) 1741 učencev, 6 realk (3 nemške, 3 laške); 5 licejev (odprta samo 2), 646 učenk. Dalmacija 6 gimnazij (1 laška, 5 hrvaških) 1281 dijakov, 2 realki (1 italijanska, 1 hr-

vatska) 517 učencev. Ti suhi podatki so vredni poživljajočega premišljevanja.

Ukrajinci so bili pri gališkem cesarskem namestniku. Temeljito so govorili, kako naj se popravi vojna škoda. Poza-bili niso ponoviti najnujnejših ukrajinskih zahtev glede univerze, srednjih in ljudskih šol ter politične uprave. Govori se tudi o predmetu: Cenzura in Ukrajinci. Cesar-ski namestnik general pl. Diller je obljubil temeljito preiskavo in dobrohotno obravnavo.

Zaradi veleizdaje je bil ustreljen v Sarajevu dne 18. maja na smrt obsojeni kmet A. Stanić, kateri je za časa črnogorske invazije bil preoblečen kot Črnogorec in je pomagal sovražniku.

Nova poštna pristojbina za pošiljatve na Ogrsko. Vsled odloka c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 12. majnika t. l., št. 13.471/P ex 1916, se zviša v prometu z Ogrsko ekspresna pristojbina, določena do sedaj na 50 v za zavitek in 30 v za druge pošiljke, začeti s 16 dnem majnika t. l., do nadaljnjega na 1 K za zavitek in na 60 v za druge pošiljke.

Iz Celja. Na kolodvoru v Sevnici je skočil 9. t. m. prazen tovorni vlak s tira. Lokomotiva ter 4 vagoni so se razbili, 4 vagoni so bili precej poškodovani, 6 konduktarjev je ranjenih.

Iz Maribora. V mariborski okolici so se vršile v zadnjem času številne tatvine. Zlasti je bilo ukradenih pri raznih posestnikih mnogo živin. Orožniki so sedaj aretirali v Poherju 50letno dninarico Florjančič, njeno hčerko Justino, dve vlačugi Matildo Mandl in Marijo Hvalec ter vojaka Frasa in Gabrovca, ki so tvorili posebno družbo, katera ima najbrž vse te tatvine na vesti.

»Kino Central« v deželni gledališču bo v nedeljo 28. t. m. predstavljal drugi del velikega kriminalnega romana »Najdba v novi zgradbi« in zanimivi film »Ko sem bil mrtev«. Te predstave se vrše v nedeljo ob 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri zvečer. V nedeljo 28. t. m. ob ½11. uri popoldne in ob 2. uri popoldne so pa posebne predstave za otroke z jako zanimivim sporedom.

Svetovni pregled.

Amerika za mir. Wlofi poroča iz Newyorka: Mornariški odsek reprezentančne zbornice je sprejel soglasno resolucijo poslanca Hensley, ki pooblašča predsednika, naj, da se konča evropska vojska, povabi države celega sveta na posvet, da se ustanovi razsodišče ali kak druga korporacija za poravnavo vseh sporov med narodi.

Ameriška nota Angliji. Reuter poroča, da bo nota glede zaplenjevanja pošte odposlana v torek ali sredo.

Izgrgravanje grlas Fellerjevimi bolečine hla-dečim, mehačojim pflnidom iz rastlinskih esenc z znamko

„ELSA-FLUID“

olajšuje
dihanje.

12 steklenic franko 6 K. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr št. 334 (Hrvaško). Nad 100.000 zahvalnih pisem in zdravniških priporočil. V. a

Novi poklici na Francoskem. Nepotrjence starostnih letnikov 1913. do 1917. ter oproščence starostnih letnikov 1915. do 1917. so sedanje naborne komisije spoznale za sposobne in ti letniki se ob istih posebnih določbah za prehranjevanje, nastanjenje in izvežbo kot za starostni letnik 1917. pokličejo pod orožje.

Brambna dolžnost na Angleškem. »Rotterdam. Cour.« poroča iz Londona: Delavska stranka namerava, ko bo brambni zakon zopet predložen zbornici, glasovati proti izpremembi, ki jo je včeraj sprejela zbornica lordov. S to spremembo se skrajša čakalni čas za odpuščene delavce od dveh mesecev na dva tedna. Delavci so mnenja, da dva tedna ne zadostujeta, da bi si delavec poiskal novo službo ter se boje, da bi mogli delodajalci ta zakon zlorabiti.

Nov angleški vojni kredit. Neka parlamentarna korespondenca poroča, da bo vlada zahtevala nadaljni kredit 300 milijonov funtov z vojaške in mornariške vrhe ter za druge namene, ki izvirajo iz vojnega stanja.

Nemiri v Milanu. V Luzern došli popotniki iz Milana poročajo o velikih demonstracijah v Milanu, ko so se izvedeli uspehi Avstrijcev po iz Lugana došlih listih. Na stolnem trgu se je nabralo zvečer veliko socialistov in žena delavcev, ki so klicali, naj se konča vojska in naj se sklene mir. Večjih izgrediv pa ni bilo.

Mirovno stremljenje ameriškega senata. Kakor poročajo iz Washingtona, je senator Newland v senatu stavil resolucijo, da naj enatni odsek za zunanje zadeve napravi korake, da se vojujoče pripravi do mirovnih pogajanj.

Nemogoči mir. Pod tem naslovom govori Hervé v listu »Victoire« o govoru Poincaréja v Nancyju. Hervé izvaja: Nemci so še daleč od tega, da bi ponudili Francoski sprejemljiv mir, ker so Nemci in njih zavezniki sedaj zmagovalci nad vsemi zavezniki Evrope. Tudi če bi bila Nemčija vsled lakote prisiljena odpovedati se vsem svojim pridobitvam, bi bil tak mir le prav kratek. Končno pravi, da besede o miru niso ostale brez uspeha v strelskih jarkih in pri rodbinah vojakov. Da se pa tako razpoloženje ne razširi preveč je treba, da prešine vse misel: »Do konci!«

Ruski parlamentarci v Parizu. Iz Pariza poroča K. a. 23. maja: Pri sprejemu ruskih parlamentarcev v palači Bourbon, je govoril Briand ter izjavil: »Da nismo hoteli vojne, nas stori močne!

Visoko dvigamo čelo in imamo čisto vest. Mir bo izšel iz naše zmage. Ta zmaga pride. Nemčija živi v strahu in trepetu in vest jo grize. To pomeni za Nemčijo začetek konca, za nas pa gotovost, da bo ura zmage kmalu bila.« Pri sprejemu v Elbseeju je predsednik Poincaré nagovoril parlamentarce ter naglašal, da je bil cilj zveze z Rusijo miroven, toda centralni državi sta skrivoma zasledovali namene vojne. Predsednik je končal: »Prisilili so nas, da se bojujemo, bojevali se bomo torej naprej, da bomo s končno zmago zopet uveljavili pravice in zajamčili svetu mir.«

Podporni sklad.

XVIII. izkaz.

Ježek 40 vin.; Turk 24 vin.; Zemljč 26 vin.; Franc Žaler K 2.—; Anton Kristan K 1.—; skupaj K 3.90; prej izkazanih K 1.783.03, skupaj torej K 1.786.93.

Prispevke sprejema sodružica Alojzija Štebijeja, Ljubljana, Franca Jožefa cesta 5.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

**Ceniki se dobe za-
stonj in franko.**

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Francišanska ulica šte. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira dopol. popol.	Stanovanje
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21	Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Breskvar Viktor	1.—3. pop.	Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12 2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3. pop.	Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Vojaški čevlji

za častnike in moštvo

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,

Breg šte. 20.